

VOEDSELBELEID VOOR EEN VOEDSELVAARDIGE JEUGD

Gezond en duurzaam voedsel is belangrijk in een sterke, veerkrachtige en toekomstbestendige samenleving. Een integraal voedselbeleid dat gezond, eerlijk, duurzaam en betaalbaar voedsel voor iedereen mogelijk maakt, biedt een belangrijke basis voor hun inwoners. Gemeenten spelen hierin een cruciale rol. Het opzetten van een integraal voedselbeleid vereist immers de bereidheid om met een bredere kijk over grenzen van afdelingen en begrotingsposten heen te kijken. Het vraagt samenwerking tussen verschillende beleidsdomeinen. Met behulp van deze gesprekskaart krijg je: 1) inzicht hoe voedselbeleid bijdraagt aan meerdere beleidsdoeleinden en 2) handvaten aangereikt hoe je hiermee aan de slag kunt gaan. Benut deze kaart om in gesprek te gaan.

1

Voedselbeleid draagt bij aan een gezonde samenleving

A

Gemeenten kunnen inwoners helpen bij het begrijpen welke keuze de gezonde en duurzame keuze is en bij het aanleren van gezonde routines; door kinderen op jonge leeftijd gezonde eetgewoontes te leren en voedselvaardigheden te ontwikkelen.

B

Groene omgevingen zoals school- of buurttuinen geven alle kinderen en jongeren toegang tot betaalbare groente en fruit in hun directe omgeving. Regelingen zoals het [Programma Schoolmaaltijden](#) en [EU-Schoolfruit](#) dragen hier ook aan bij

2

Voedselbeleid versterkt de gemeenschap

A

Het ontwikkelen van voedselvaardigheden, bijvoorbeeld door schooltuinen en natuur- en duurzaamheidseducatie, verbindt kinderen met de natuur, dier en boer (waar ons voedsel vandaan komt).

B

Samen koken en eten op school leert kinderen meer over elkaars eetgewoontes en culturele invloeden.

3

Voedselbeleid draagt bij aan de biodiversiteit, een vitaal landschap en een beter klimaat

A

De inzet op groenblauwe schoolpleinen zorgt voor een klimaatbestendige, hittebestendig en natuurrijke speelleeromgeving van een school. Op die manier worden kinderen op een groenblauw schoolplein al jong bewust gemaakt van de natuur en het klimaat.

B

Een groene leer- en eetomgeving leidt tot een versterkte biodiversiteit doordat er meer planten en bloemen zijn en er meer plek is voor vogels en insecten wat tegelijkertijd ontdekkend leren stimuleert.

4

Voedselbeleid draagt bij aan een diverse, lokale economie

A

Het produceren en verkopen van een gevarieerd assortiment van gezond en duurzaam eten kan een stimulans geven aan de lokale economie.

B

Duurzame ondernemers, chefkoks en horeca-opleidingen die op hun eigen wijze invulling kunnen geven aan de culinaire, plantaardige producten kunnen daarbij helpen. Ook kun je kinderen op school zelf hun eigen gezonde en duurzame [kindermenu](#) laten bedenken.

5

Voedselbeleid draagt bij aan een aantrekkelijke woonomgeving

A

Voedselbeleid draagt bij aan levendige, duurzame en groene wijken. Door bij nieuwe gebiedsontwikkelingen ruimte te creëren voor moestuinen, voedselbossen en fruitbomen, ontstaan plekken die ontmoeting en samenwerking bevorderen.

B

Tegelijkertijd vergroten deze initiatieven het bewustzijn over gezond en duurzaam eten en dragen ze bij aan de biodiversiteit en hittestress (schaduw/verkoeling).

AAN DE SLAG: AANBEVELINGEN VOOR GEMEENTEN

1

Formuleer een overkoepelende voedselstrategie of voedselvisie

- Inventariseer welke voedselinitiatieven er in de stad of regio zijn en stel op basis hiervan de voedselidentiteit vast: wat typeert jouw stad of regio?
- Vraag input voor de voedselstrategie bij instellingen, ondernemers en bewoners.
- Formuleer je ambities in een lokale voedselstrategie en koppel daaraan een uitvoeringsagenda, zoals de [Haagse Voedselstrategie](#).
- Zet een monitoringsprogramma op voor je voedselstrategie.
- Laat een lokale voedselraad meedenken in de voedselstrategie, klik [hier](#) voor het overzicht.

2

Zet in op lokaal voedsel

- Voedsel komt vaak van ver. Maak het voor mensen mogelijk om voedsel uit eigen streek te kunnen kopen. Dat biedt niet alleen kansen voor lokale boeren en tuinders, maar geeft inwoners ook meer kennis over hoe eten wordt geproduceerd. Bied boeren en tuinders uit de regio bijvoorbeeld ruimte op lokale weekmarkten (zoals [Almere](#)) of laat ze een [gastles/excursie](#) voor een school verzorgen.
- Ondersteun en stimuleer [voedselverbindingsplekken](#), zoals een buurttuin die bijdraagt aan vergroening, aan gezond aanbod, aan activering van bewoners, aan sociale cohesie, aan educatie.

3

Ga thematisch aan de slag met eiwittransitie en voedselverspilling

- Houd eiwit-challenges op scholen, waarmee je scholieren bewust maakt (over bijvoorbeeld de impact op klimaat en/of gezondheid). Denk bijvoorbeeld aan de [Schoolkantine Challenge](#), [MBO Challenge](#) Voedselverspilling of de [Food Boost Challenge](#).
- Sluit je aan bij nationale campagnes zoals de ['Verspillingsvrije week'](#) of de ['Week zonder vlees en zuivel'](#).

5

Werk aan gezond en duurzaam voedsel(educatie) op scholen

- Bied kinderen een [gezonde schoolmaaltijd](#) aan om hen van jongs af aan gezonde eetgewoonten bij te brengen.
- Stimuleer natuur- en duurzaamheidseducatie op scholen door leerkrachten te ondersteunen bij het geven van levendige natuurlessen op natuureducatie-locaties in het openbaar groen. Zoals bijvoorbeeld in [Utrecht](#) en [Amsterdam](#). [GDO](#) (gemeenten voor duurzame ontwikkeling) kunnen adviseren bij het schrijven van het beleid.
- Laat kinderen via het onderwijs kennismaken met lokale voedselinitiatieven, zoals [moestuinen](#) of [lokale voedselproducenten](#).
- Vergroot de voedselvaardigheden van kinderen met voedsel- en kooklessen, zoals [Duurzame Masterchef](#), een kookwedstrijd voor middelbare scholieren. De [kookondersteuners](#) van Jong Leren Eten kunnen dergelijke voedsel- en kooklessen verzorgen.

4

Werk aan een gezonde voedselomgeving

- Maak de gezonde keuze de gemakkelijke keuze door de voedselomgeving gezonder te maken. [In dit rapport](#) lees je verschillende manieren hoe je dit vanuit je gemeentelijk instrumentarium kunt doen en tot waar de bevoegdheden rijken.
- Ga aan de slag met gezonde en duurzame schoolkantines. Daag ondernemers en schoolbesturen uit om hiermee aan de slag te gaan. Eventueel met ondersteuning van de [Adviseur Eetomgevingen](#). Werk daarnaast aan een gezonde schoolomgeving via de [Gezonde School-aanpak](#), specifiek op het thema Voeding en/of Natuur en Milieu.
- Benut de APV en/of het standplaatsenbeleid om snackvrije zones rondom scholen te realiseren. In [Hilversum](#) is in de APV opgenomen dat het verboden is om op schooldagen tot 250 meter van de school eten en drinken te verkopen. In het standplaatsenbeleid van [Zwolle](#) is als eis opgenomen dat binnen 100 meter van een school geen standplaatsen met etenswaren mogen staan.
- Ga in gesprek met horecaondernemers over het gezonder maken van hun menukaart, zoals in [Ede](#) en [Rotterdam](#). Hierbij kun je ook de input van de jeugd zelf ophalen (zie [kindermenu 2.0](#)).

Algemene info over belang van voedsel(educatie)? Ga naar www.jonglereneten.nl